

กิเลสต้นพิษ

พระอาจารย์สงป มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนารื้อสัตว์ชนสัตว์ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราอยากจะพ้นจากทุกข์ เราไม่ต้องการให้ทุกข์อยู่ในหัวใจของเรา เราไม่ต้องการกิเลส ตัณหาความทะยานอยาก

เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราได้ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ แต่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านชำระล้างกิเลส ในหัวใจของท่านสิ้นไป เพราะชำระล้างกิเลสในหัวใจของท่านสิ้นไป เสวยวิมุตติสุขๆ เราถึง ได้รู้จักกิเลสต้นหาความทะยานอยากใจ

ในลัทธิศาสนาอื่นเขาก็บอกว่าเป็นปัสสาวะ เป็นมารร้าย แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเป็นกิเลสๆ ใจ

เวลาเป็นกิเลสนะ กิเลสฝังอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก สิ่งที่เกิดเวียนว่ายตายเกิดใน วัฏฏะ เพราะมีอวิชชาคือความไม่รู้ คือพญามาร พญามารๆ มันมีครอบครัวของมัน มันมี อำนาจวาสนาของมัน มันครอบครองหัวใจของสัตว์โลกทั้ง ๓ โลกธาตุ

เราได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราได้ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ แล้วจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ

เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่
มั่น หลวงตาพระมหาบัวไง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือพึงธรรมๆ พึงเทศนาว่าการไ้

เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์ของท่าน ตั้งแต่เริ่มต้นเครื่องบินมันจะขึ้น เวลาขึ้นแล้วมัน
จะบินสูงขึ้น ขึ้นไปเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไปไง มรรค ๔ ผล ๔ บุคคล ๔ คู่ เวลาผู้ที่ประพฤติ
ปฏิบัติไ้

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เวลาเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ ใ้มนุ่ก็เป็นกิเลส ใ้เนื้อก็เป็นกิเลส มันเป็นกิเลสไปทั้งนั้นเลย แล้วมันจะ
หาทางออกอย่างไรละ

แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนานะ ท่าน คีล ภาวนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการอนุพุทิกถาไ้ ใ้ชาวพุทธเราไ้
สร้างบุญสร้างกุศลของตน ถ้าสร้างบุญสร้างกุศลของตน บุญกุศลนั้นมันส่งเสริม ส่งเสริม
หัวใจใ้เรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา

ถ้ามีความเชื่อในพระพุทธศาสนานะ มีอำนาจวาสนา มันจะยับยั้งกิเลสในหัวใจของ
ตนไ้ มีความสุขความสงบระงับในชาติปัจจุบันนี้ ถ้าในชาติปัจจุบันนี้มีความสุขความสงบ
ในปัจจุบันนี้ในความสุขของมนุษย์ไ้

ถ้ามนุษย์ขึ้นมา เวลาชาวพุทธเราสนทนากันไ้ เทวดา อินทร์ พรหมเป็นอย่างไร ภพ
ชาติเป็นอย่างไร มันมีความล่งเลงสยไปทั้งสิ้นไ้ ยิงไปศึกษาพระพุทธศาสนา โอ้โฮ! มี
ปัญญามาก เข้าใจทั้งหมดทั้งสิ้น เวลาเข้าใจก็เข้าใจไ้ เข้าใจในภาคทฤษฎี เข้าใจในความรู้
ความเห็นของตน

เวลาครูบาอาจารย์ท่านฝึกหัดปฏิบัตินะ เวลาจิตสงบแล้วไ้ ถ้าจิตสงบแล้วไปรู้ไป
เห็นสิ่งใดขึ้นมา ถ้าไม่มีอำนาจวาสนามันก็ติดในความรู้ความเห็นของตนนั้น แล้วความรู้
ความเห็นของตนนั้น มันจะไม่อยู่กับตนตลอดไปแน่นอน มันไม่อยู่กับตนตลอดไปแน่นอน
เพราะเรามีกิเลสตัณหาความทะยานอยากไ้

กิเลสมันปล้นมันปล้อน มันพลิกมันแปลงขึ้นไปไ้ เดียวก็เชื่อ เดียวก็ไม่เชื่อ เดียวเห็นแล้วมันก็ลังเลสงสัยไ้ แล้วถ้ามันทำความสงบของใจเข้ามาไ้ ถ้าใจสงบแล้วมันออกกัฏฐ์ ออกเห็นของมัน มันเตลิดเปิดเปิงไปหมดเลย

ถ้ามีवासนานะ เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราทำความสุขความสงบในหัวใจดวงนี้ ถ้ามีความสุขความสงบในหัวใจดวงนี้ไ้ แล้วฝึกหัดปฏิบัติให้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาในหัวใจของตน มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก ถ้ามีवासมาแล้วมันจะตรวจสอบ มันจะพิสูจน์ มันไม่เชื่อไ้ ความไม่เชื่อไ้ ไ้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนนะ กาลามสูตร ห้ามเชื่อไ้ๆ เวลาในแนวทางของชาวพุทธไ้ ศรัทธาไทยๆ ศรัทธาในพระพุทศาสนา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยของเราเป็นที่พึ่งที่อาศัย ใครมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหนก็มี ศรัทธาความเชื่อมากขนาดนั้น แล้วความเชื่อของแต่ละบุคคลมันก็ไม่เหมือนกันไ้

แล้วพอเป็นความเชื่อไ้ ไ้ ถ้าความเชื่อแล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา แล้วถ้ารู้ถ้าเห็นสิ่งใดขึ้นมา มันพัฒนาขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปไ้ แล้วถ้าไปรู้ไปเห็นสิ่งใดขึ้นมาแล้ว รู้เห็นสิ่งนั้น เห็นใหม่

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้ตีแผ่เอาไว้หมดแล้ว

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา แล้วใครรู้ละ

ฉะนั้น สิ่งที่ทำให้ความสงบของใจขึ้นมา ถ้ามีเหตุมีปัจจัย มันก็สงบระงับเข้ามาได้ แต่ มันจะอยู่อย่างนั้นตลอดไปได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้ เพราะว่า สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สิ่งที่เราที่เห็นขึ้นมามันอยู่ในสภาพของอนัตตาทั้งสิ้น ถ้าทั้งสิ้นแล้ว เพราะถ้าใครมีความรู้สึก มีความเชื่ออย่างนั้น ก็จับต้องสิ่งใดไม่ได้เลย

ก็มันเป็นอนัตตาไ้ มันไม่มีตัวไม่มีตนไ้ แล้วจะจับต้องมันอย่างไรไ้

ถ้าเป็นภาคทฤษฎี เป็นความเชื่อของมนุษย์ ก็รู้ได้เช่นนั้น แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนา ใ้ มีอำนาจวาสนานะ เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติใ้ ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา

เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วใ้ ถ้ามีอำนาจวาสนาแล้ว มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระเป็นนักรบ นักรบจะรบกับกิเลสต้นหาความทะยานอยากในใจของตนใ้

ถ้าจะรบกับกิเลสต้นหาความทะยานอยากในใจของตน มีครูมีอาจารย์ที่ดั่งามจะพาเข้าป่าเข้าเขา จะพาไปที่วิเวกขึ้นมา หน้าที่ของเรา เรามีหน้าที่ขึ้นมาคืองานของพระ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เพื่อศึกษาค้นคว้า

ค้นคว้าไปที่ไหน

ค้นคว้าเข้าไปที่กายและใจของตนใ้

ถ้ากายของตน เห็นไหม เราบวชเป็นพระแล้ว เราไม่มีหน้าที่การงานทางฆราวาส ไม่มีหน้าที่การงานทางโลกเขา นี่เรื่องของโลกๆ ใ้ เวลาสนทนาธรรมกัน เราไม่พูดเรื่องโลกๆ เรื่องโลกๆ มันไม่มีวันจบวันสิ้นใ้

เรื่องของโลกๆ ใครทำหน้าที่การงานมากน้อยขนาดไหน เป็นข้าราชการ ข้าราชการก็เกษียณอายุราชการไป ก็รับข้าราชการใหม่ พัฒนาขึ้นมาแต่ละองค์กรขึ้นมาเพื่อทำงานต่อเนื่องกันไปใ้

นี่ก็เหมือนกัน หน้าที่การงานของเราเนาะ เราทำของเราแล้วมันจะจบจะสิ้นหรือไม่ใ้ เวลาทำงานแล้ว ถ้าเกษียณอายุราชการแล้ว เรามีเงินมีบำเหน็จบำนาญใ้ ถ้าเราทำธุรกิจ เราก็มีเงินออมของเราเพื่อรักษาชีวิตของเราต่อเนื่องไป เพื่อใช้ชีวิตนี้ให้มันถึงที่สิ้นสุดอายุขัย นี่มันเป็นเรื่องของความเป็นมนุษย์

แล้วเราเกิดมา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด

ถ้ามีอำนาจวาสนาของเราขึ้นมา เราก็เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน ถ้ามาบวชเป็นพระ เป็นพระก็เป็นนักรบๆ นักรบจะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจตน

ถึงกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่งๆ เพราะมีพระกรรมฐาน มีครูบาอาจารย์ที่ดั่งามมาให้ฝึกหัดปฏิบัติใจ แต่กิเลสในหัวใจของคนมันยิ่งใหญ่นักใจ มันก็ครอบงำหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้นใจ ถ้าครูบาอาจารย์ชี้มาแล้ว ถ้าฝึกหัดปฏิบัติ เป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรค้อมครองดูแลของเรา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราให้มันเป็นความจริงความจริงขึ้นมา

ถ้าเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันก็บอกว่ามันประพฤติปฏิบัติแล้ว มันก็รู้ก็เห็นของมันใจ

เพราะเวลาฝึกหัด นักรบ นักรบรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยาก แล้วกิเลสมันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่กายกับใจนี้ ถ้ามันอยู่ที่กายกับใจนี้ แล้วจะเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติกันอย่างไร ถ้าเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติกันอย่างไร ก็ปฏิบัติตามกิเลสใจ ปฏิบัติตามความเชื่อของตนใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ อาสวัชยญาณทำลายอวิชชา เริ่มต้นตั้งแต่ฝึกหัดปฏิบัติ เริ่มต้นก็ฝึกหัดปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ทั้งหมดแล้วในแนวทางการประพฤติปฏิบัติ ไม่ต้องไปลงเลสงสัยภายนอก ไม่ต้องหวังพึ่งใครทั้งสิ้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว วางธรรมและวินัยนี้ไว้แล้วให้ฝึกหัด เห็นไหม

ว่าเรานักรบๆ จะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้พิสูจน์ตรวจสอบมาหมดแล้ว แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้เป็นศาสดาๆ ใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอานนท์ คร่ำครวญเลย อยากให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ เพื่อจะได้คุ้มครองดูแล เพื่อจะได้ฝึกหัดดัดแปลงให้พระอานนท์เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาไง สิ่งทีเวลาค่ำครวญร้องไห้เลย

“อานนท์ เราเอาของเราไปเท่านั้นนะ เราไม่ได้เอาของใครไปเลยไง”

สิ่งที่เป็นของเราๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานไง ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเธอๆ

แล้วในปัจจุบันนี้ เราก็มีการศึกษา เราก็มีการค้นคว้าไ้ ในทางภาคทฤษฎี ในข้อเท็จจริง ในเรื่องพระพุทธศาสนา ธรรมและวินัย พระไตรปิฎก ก็ชี้เข้ามามีการฝึกหัดปฏิบัติไ้ แล้วถ้าถึงเวลาฝึกหัดปฏิบัติ ให้ฝึกหัดปฏิบัติที่ไหน

ก็กายกับใจๆ ไ้ แล้วฝึกหัดขึ้นมา

ถ้าเราจะฝึกหัด เราจะปฏิบัติของเรา หน้าที่การงาน ถ้าครูบาอาจารย์ที่ติ่งาม ท่านจะให้เราฝึกหัดปฏิบัติให้เต็มที่ เต็มกำลังความสามารถของตน

แล้วถ้ากำลังความสามารถของตนนะ ถ้าครูบาอาจารย์ที่ติ่งามไ้ นิวคนไม่เท่ากัน คนที่มาฝึกหัดปฏิบัติก็ไ้เหมือนกัน แต่โดยพื้นฐานไ้ ก็ให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อนๆ ให้เห็นคุณค่า ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อแล้วเห็นคุณค่า เราสละชีวิตไ้ทั้งนั้นนะ

เวลาพระกรรมฐานๆ ไ้ ธรรมะอยู่ปากตายๆ แล้วกิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจของคน มันก็เอาความตาย เอาความทุกข์ความยากนั้นมาต่อรอง มาพลิกมาแปลงว่า มันทุกข์เกินไป มันยากเกินไป มันลำบากเกินไป

แล้วเวลามันทุกข์ความยาก ไ้ลำบาก ไ้หนักมันก็คือกิเลสทั้งนั้นแหละ แล้วเราคิดว่าเราฝึกหัดปฏิบัติ เรานักรบๆ จะรบกับกิเลสต้นหาความทะยานอยากไ้ แล้วไ้ความทุกข์ความยาก ไ้ความลำบากลำบาก ไ้ความไม่พอใจต่างๆ นั้นมันออกฤทธิ์แล้ว มันออกฤทธิ์จนเราล้มลุกคลุกคลานนะ

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ อาสวัชยญาณทำลายอวิชชา มันตรัสรู้เองโดยชอบ ความชอบธรรมอันนั้นไง

ฟังธรรมๆ ธรรมมันเกิดมาจากไหน

ธรรมมันเกิดมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เพราะตรัสรู้ธรรม มันทำมาเป็นขั้นเป็นตอน เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมาจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ไง ถ้าถึงที่สุดแห่งทุกข์ ใจ ตรัสรู้เองโดยชอบ เพราะมันไม่มีสิ่งใดที่จะต้องชำระล้างอีกแล้ว มันสะอาดบริสุทธิ์ มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นความมหัศจรรย์ เพราะว่าสิ่งนี้มันไม่เคยมี ไม่เคยเป็นมาในโลกนี้

มันมี มันเป็นครั้งแรกก็ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เทศนาว่าการขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้หนึ่งในสี่ มีดวงตาเห็นธรรมไง นี่มันรู้มันเห็นของมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมาไง ถ้ามันรู้มันเห็นเป็นขั้นเป็นตอนของมัน ถึงได้บอกว่า ชี้นำกิเลส กิเลส กิเลสไป

แล้วกิเลสมันอยู่ที่ไหนล่ะ

เวลาฝึกหัดปฏิบัติ หน้าที่ของเรา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นกิเลส กิเลสมันก็ทำให้เราด้อย ให้เราท้อแท้ ให้เราห่างไกลจากความเป็นจริง ห่างไกลจากความเป็นจริง เพราะกิเลสมันพลิกมันแปลง ถ้าไม่มีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนก็ร้องค้นค้นคว้าด้วยความสามารถของตน

นี่มันมีธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วไง มันมีธรรมๆ ไง

ถ้ามีธรรมๆ แล้วธรรมที่ไหล่ะ

ฉะนั้น เวลาสมัยพุทธกาล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วไง เทศนาว่าการมาได้พระอรหันต์ ๖๐ องค์ไป “เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนักๆ”

ก็ ๖๐ องค์นั้นแหละ मुखปาฐะ เพราะการสื่อสารในสมัยโบราณไง มันก็ออกมาจากปาก ออกมาจากผู้รู้จริงนั่นแหละ

เธออย่าไปช้อนทางกันไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็จะไปราชนครแห่ง ไป
เอชฏิล ๓ ฟีนอง ได้ชฏิล ๓ ฟีนอง ได้อีก ๑,๐๐๓

เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เพราะมันไม่มีอะไรมาเทียบมาเคียง มันก็ออกมาจากข้อเท็จจริง
อันนั้น

แต่ในปัจจุบันนี้ ในการศึกษา ในการค้นคว้าใน ในภาคทฤษฎี ทุกคนก็รู้ได้ ทุกคน
ศึกษาได้ ทุกคนก็ทำของตนเองได้ แล้วเวลาทำของตนเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาหรือไม่ ก็ไม่มี
ใครสามารถที่จะรู้ได้ แล้วก็ไหลไปตามกระแสสังคมไป พระพุทธศาสนาฯ

พระพุทธศาสนาอะไรอย่างนั้นนะ

เวลาพระพุทธศาสนา เห็นใหม่ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของ
ท่านขึ้นมา พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนารือสัตว์ชนสัตว์ แล้ว
สัตว์ไหน

สัตว์ก็สัตว์โลกนี่ไง ถ้าสัตว์โลก บวชเป็นพระก็สมมุติสงฆ์ สงฆ์โดยสมมุติ บวชเป็น
พิธีกรรม บวชแล้วไปเป็นพระ เป็นพระโดยธรรมและวินัย เวลาบวชแล้ว ถ้าจะเป็นพระ
กรรมฐาน เราก็ฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา นี่สมมุติ
สงฆ์ฯ

เวลาสมมุติ มันเป็นสงฆ์โดยสมมุติ แล้วก็เลสมันเป็นสมมุติหรือเป็นความจริงล่ะ

เวลามันเป็นความจริงขึ้นมาไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่าน ท่านเห็น
กิเลสใจ อวิชชาอยู่ที่ฐิติจิต จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะมันมีพญามารครอบงำมัน
อยู่ ถ้ามันมีพญามารครอบงำมันอยู่นะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอัสวักขยญาณทำลายพญามารในพระทัยของ
ท่าน ในหัวใจของท่าน จนเป็นธรรมชาติ วิมุตติสุขๆ เห็นใหม่

แต่ถ้าจิตของเรา เราบวชเป็นพระๆ สมมุติสงฆ์ๆ สมมุตินี้มันเป็นพิธีกรรม มันเป็นเรื่องบวชในชีวิต บวชในร่างกายนี้ แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริงจิต จิต เห็นไหม อวิชชาอยู่ที่สติจิตนี้กิเลสตันพิษ

กิเลสตันพิษ ทำสิ่งใดมันเป็นพิษเป็นภัยไปทั้งนั้น

ภาคทฤษฎีๆ ธรรมและวินัยเป็นศาสนาของเรา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาในประเทศไทย ภาคทฤษฎี ทางวิชาการมากมายหาศาล นี่ตันพิษ เพราะมันออกมาจากกิเลส มันออกมาจากผู้ศึกษา ผู้ค้นคว้าทางพระพุทธศาสนา แล้วมันเป็นจริงๆ อย่างนี้ เป็นจริงเป็นจัง ใ้หน่มันเป็นทฤษฎี มันเป็นธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเรามาศึกษาค้นคว้า แล้วทำทางวิชาการไป

แต่ถ้าความเป็นข้อเท็จจริงในใจของตนนะ กิเลสตันพิษ ตันพิษมันก็เป็นพิษเป็นภัยกับชีวิตของตน ถ้ามันเป็นธรรมๆ เป็นธรรมทำไมไม่ฝึกหัดปฏิบัติ

ถ้าเป็นธรรมๆ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับเข้ามาไง ถ้าจิต สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้าฐานที่ตั้งแห่งการงาน ศีล สมาธิ ปัญญาไง ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันจะเป็นตันธรรม

จากตันพิษๆ ตันพิษเพราะอวิชชา เพราะพญามารมันชักมันจูงมันลากไป นั่นนะตันพิษ ฉะนั้น เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านถึงให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจสงบระงับเข้ามา สัมมาสมาธิไง สัมมาสมาธินะ ถ้าศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสติมีปัญญายกขึ้นสู่วิปัสสนา นั่นจะเป็นตันธรรม

ตันธรรมๆ ตันธรรมก็ฝึกหัดไป

เวลาจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันต้องมีการกระทำ จิตของตน สติจิตๆ อวิชชา มันอยู่ที่นั่น ถ้าอวิชชาอยู่ที่นั่น ถ้ามันครอบงำ แล้วในการกระทำของเรา เราไม่มีความสามารถพอไป เราทำความสงบของใจของเราเข้ามาไม่ได้ ถ้าทำความสงบของใจไม่ได้

สิ่งนี้สิ่งที่ต้นมันเป็นพิษงี้ นี่กิเลสเป็นพิษ มันต้นไม้พิษ ต้นไม้พิษมันก็ออกผลเป็นพิษ มีความรู้สึกนึกคิด มันก็ลากเราไปงี้

เราบวชเป็นพระ แล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ แล้วก็ฝึกหัดปฏิบัติกลุ่มๆ ดอนๆ แล้วฝึกหัดตามแต่อารมณ์ของตน อารมณ์มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร พอใจอย่างไร ก็ว่าสิ่งนี้เป็นการปฏิบัติธรรมๆ

ปฏิบัติธรรมโดยต้นพิษ กิเลสก็เป็นพิษ แล้วมันก็ออกผลไม้พิษ

แล้วความเป็นพิษ สิ่งที่เป็นพิษๆ มันเป็นที่อุปาทาน มันเป็นความพอใจ มันเป็นกิเลสปลิ้นปล้อน มันเป็นกิเลสบังเงา

แต่ถ้าเป็นต้นธรรม ต้นธรรมมันเริ่มต้นจากศรัทธาความมั่นคงของเรา ถ้ามันเริ่มต้นจากความมั่นคงของเรา เห็นไหม

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด

สิ่งที่มีชีวิตขึ้นมา เราเกิดมา เกิดมาด้วยสายบุญสายกรรมจากพ่อจากแม่ ถ้าเกิดมาจากพ่อจากแม่นี้จริงตามสมมุติฯ ใด แต่ขณะจริงตามสมมุติ พ่อกับแม่ก็เลี้ยวดูดูเลมาจนมีชีวิตรอดมาได้ มีการศึกษามีการค้นคว้าฯ แล้วมีสติปัญญาทำมาหากินของเราได้ มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เราละจากความเป็นฆราวาสมาเป็นพระ เราบวชเป็นนักรบไป

สิ่งที่ผู้ปฏิบัติไปวัดไปวาฝึกหัดปฏิบัติของตน ถ้ามีอำนาจวาสนาฝึกหัดปฏิบัติ เห็นไหม ทางโลกที่เขาปฏิบัติ ปฏิบัติพอเป็นพิธี ปฏิบัติได้เป็นครั้งเป็นคราวไป ทางของฆราวาสเป็นทางคับแคบๆ เพราะมันต้องแสวงหาเพื่อความดำรงในชีวิตของตนไป

ถ้ามาเป็นพระๆ ชีวิตนี้เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เราออกบิณฑบาต เราเกิดเป็นมนุษย์ไป สิ่งที่เกิดขึ้นมาเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้เป็นศาสนาของเรา ฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกา ชาวพุทธฯ ถ้าในทางของเขาทางคับแคบ คับแคบเพราะว่าเขาไม่มีเวลาของเขา เขาทำหน้าที่การงานของเขา เขามีสติปัญญาของเขา เขาจะสร้างบุญกุศลของเขา เขาจะทำบุญตักบาตร

พระบวชแล้วเป็นสมมุติสงฆ์ บวชแล้วไม่มีหน้าที่การงานทางโลก บวชเป็นพระจะทำงานเลียนแบบฆราวาสไม่ได้ ชีวิตของพระต้องเป็นพระ ถ้าชีวิตของพระ เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง สิ่งที่เป็นไปอย่างนี้เพราะเราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดในประเทศอันสมควร

สิ่งที่มันเข้าไปในสังคมชาวพุทธ เพราะเรานับถือพระพุทธศาสนา นับถือพระพุทธศาสนา บริษัท ๔ ก็เชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา ศีลธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยศึกษาไว้เป็นความรู้ มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา นั้นเป็นภาคปริยัติ นั้นเป็นทางวิชาการ

แล้วถ้าไม่ได้ฝึกหัด ไม่ได้ประพฤติปฏิบัติเลยนะ ใจต้นพิษนั้นละมันคิดไปของมัน ละล้าละลังๆ เพราะมันประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริงของมันขึ้นมาไม่ได้ ถ้าไม่ปฏิบัติให้เป็นข้อเท็จจริงของตนขึ้นมา ไม่เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก มันจะรู้ตามความเป็นจริงอย่างนั้นไม่ได้ ถ้ารู้ตามเป็นจริงอย่างนั้นไม่ได้ ก็เป็นทางวิชาการ ก็คิดกันไป ก็พิจารณากันไป ก็ฝึกหัดปฏิบัติไป แต่เพราะว่ามีศรัทธาความเชื่อพระพุทธศาสนาไป ก็จรรโลง จะเผยแผ่ จะทำให้มันเป็นดังาม ให้พระพุทธศาสนาเจริญอกงาม นั้นก็พระพุทธศาสนาเจริญอกงาม

แต่ถ้าเป็นภาคปฏิบัติ ถ้าเป็นต้นพิษ กิเลสเป็นพิษ ต้นไม้พิษออกดอกออกผลเป็นพิษเป็นภัยกับหัวใจของตน ผัดวันประกันพรุ่ง เอาไว้แ่ๆ แล้วค่อยประพฤติปฏิบัติ ยังมีกำลังความสามารถก็จะหาความสงบสุขในทางโลกนี้ไปก่อน แล้วเวลาแ่ๆ เฉมาๆ ขึ้นมาแล้วนะ นั่งก็โอย เดินก็โอย เจ็บปวดก็โอย

แล้วกิเลสต้นพิษมันก็ว่า เวลาแ่ๆแล้วก็จะฝึกหัดปฏิบัติของตนเองได้ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาเจ็บปวด จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันจะเอาอะไรมาประพฤติปฏิบัติ

แต่ถ้ามีศรัทธาแล้วมีความเชื่อของตน นี่ต้นธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา ต้นธรรมๆ ใจ ถ้าต้นธรรมเพราะมันเป็นธรรม มันเป็นธรรมเพราะอะไร นี่ใจ กิเลสอยู่ที่ฐิติจิต อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน อยู่ที่มัสติปัญญาจะบริหารจัดการในความรู้สึกนึกคิดมากน้อยขนาดไหน

ถ้าคนมีอำนาจวาสนาขึ้นมา ระลึกถึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิฯ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิไป เพราะอะไร

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อวิชชา รู้ดีจิตเป็นที่อยู่ที่อาศัยของมัน แล้วมันมีลูกสาว ๓ คน แล้วมันมีลูกมีหลานมี เหลนของมัน แล้วครอบครัวของมันมารอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก อยู่ในหัวใจของเราเต็มไปหมด เลย

เพราะนี่ไง ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ กิเลสมันก็เป็นธรรมชาติ จิตที่ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีมาตั้งแต่ไม่มีต้นไม่มีปลาย เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ ไม่มีต้นไม่มีปลาย มันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง จิตที่เวียน วายตายเกิดในวัฏฏะซับซ้อนอยู่อย่างนั้นของมันนะ แล้วถ้าซับซ้อนของมันอยู่อย่างนั้น ในเมื่อมันก็เป็นธรรมชาติ แล้วถ้าไม่มีวาสนา เห็นไหม

เพียงแต่ว่า พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไป เวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ตั้งแต่พระโพธิสัตว์ ในอนาคตวงศ์ แม้แต่ในปัจจุบันนี้ไป สิ่งที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่ ๔ แล้วพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ใน อนาคตกาล แล้วยังมีอนาคตวงศ์ไป

กิเลสมันก็เป็นธรรมชาติ แล้วถ้ามีสติปัญญา เดินตามกิเลสตัณหา ไป เห็นไหม นั่นแหละกิเลสต้นพิษ เราก็พยายามจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมาให้ได้ ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติของ เราขึ้นมาให้ได้ ทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติ มันจะมีต้นธรรม

ต้นธรรมเพราะรู้ดีจิต จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้มองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส ถ้าจิตมันสงบระงับขึ้นมา แล้วจะฝึกหัดปฏิบัติของ เราขึ้นมา ถ้าฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา เริ่มต้นถ้าจิตสงบแล้ว ถ้าเห็นของมัน เห็นกาย เห็น เวทนา เห็นจิต เห็นตามความเป็นจริง ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นตามความเป็น จริง นี่ต้นธรรมฯ

ต้นธรรมมันเกิดมาจากไหน

ต้นธรรมมันเกิดมาจากสติ เกิดจากคำบริกรรม เกิดจากการฝึกหัดปฏิบัติของเรา

กิเลสต้นพิษ ต้นพิษมันก็เกิดจากจิต

ต้นธรรมๆ ก็เกิดจากจิต เกิดจากเจตนาของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ก็รื้อหัวใจของสัตว์โลก ถ้าหัวใจของสัตว์โลก เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหนละ

ถ้ามีอำนาจวาสนานะ ศรัทธาของเราถ้ามันคง เราเกิดมา เกิดมาในพระพุทธศาสนา ดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยประเพณี โดยวัฒนธรรม สิ่งทีสถานะของบริษัท ๔ นี่ไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ถ้าใครมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน ธรรมะไม่มีกำมือในเรา ในพระพุทธศาสนาแบบตลอด ให้ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเพื่อการกระทำ เพื่อการฝึกหัด เพื่อการที่ว่าฝึกหัดจิตใจของตนมีต้นธรรม ถ้าต้นธรรม ธรรมอันนี้มันเป็นความมหัศจรรย์ แค่ทำความสงบของใจเท่านั้นแหละ มันเห็นคุณค่าของชีวิต

เพราะเรามองข้ามไปไง เรามองข้าม เราทิ้งเราวางคุณงามความดีของเราไปทั้งสิ้น

เวลาที่ครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการใด งานสิ่งใดเราก็ทำได้ทั้งสิ้น ทำได้ทั้งหมดนะ งานมันจะวิกฤติขนาดไหน เราก็สามารถผ่านวิกฤตินั้นมาได้

แต่เวลาให้มานั่งเฉยๆ นั่งเฉยๆ คนถ้าไม่มีศรัทธาความเชื่อมั่นทนไม่ได้ละ มันแปลกนั่งนิ่งๆ ไม่ได้ แล้วถ้านั่งนิ่งๆ ขึ้นมาแล้ว แล้วหายใจเข้าพุท หายใจออกโอ นิ่งมันทั้งวันทั้งคืน

ครูบาอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์ของเราพระกรรมฐานๆ นักปฏิบัติอาชีพ ๒๔ ชั่วโมง ๒๔ ชั่วโมง จินเอาใจของตนอยู่ได้ ถ้าเอาใจของตนอยู่ได้แล้วมันเริ่มต้น นี่ธรรมทั้งหลายมา

แต่เหตุ มันมีเหตุมีผลของมัน มันมีสติมีปัญญาของมัน มันมีการกระทำของมัน แล้ว สติปัญญาไม่ใช่สติปัญญาที่ว่า แหม! นักปราชญ์ราชบัณฑิตรู้ทุกเรื่อง ไม่ใช่

รู้ทันจิตของตน รู้ให้จิตมันสงบ ให้จิตมันปล่อยวาง มันปล่อยวางที่แจ้งว่ารู้ๆ นั่นละ

รู้ไปทุกอย่าง แล้วสงสัยไปทุกเรื่อง จะรู้อะไรนะ มันก็อยู่ที่ทางวิชาการ อยู่ที่ที่มีการศึกษามาอย่างใด ถ้ามีการศึกษามาอย่างใด มันก็เอาความรู้นั้นมาวิเคราะห์หิวจี้ยมุมมอง ทศนคติของคน มุมมองทศนคติที่มันไม่เข้ารูปเข้ารอย ก็ใช้ความรู้เรานี้แหละ

แต่ถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิฯ ใช้ที่ปัญญาฯ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ คำว่า “อบรมสมาธิ” คือมันมีสติปัญญาค่อยๆ แยก ค่อยแยะ ค่อยๆ พิจารณาของมันไป เวลามันปล่อยมันวางของมันขึ้นมาฯ

แล้วเวลามันปล่อยมันวาง ความคิดเร็วกว่าแสง สิ่งที่เราเจอจริงเราเจอทั้งหมด มันก็ความรู้สึกนึกคิดของเราใช้แหละ เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จิตตภาวนาฯ

เวลาจิตตภาวนา แต่จิตของตนนะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ใจ มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธรรมชาติขันธ ๕ ขันธ ๕ นี่แหละ

ขันธ ๕ ต่อเมื่อจิตสงบระงับ จิตสงบระงับแล้วมันเห็นอารมณ์ มันจับต้องอารมณ์ อารมณ์ เห็นไหม รูป รูปคือความคิดสมมุติแบบ นั่นคือรูป ถ้าจับต้องได้ ถ้าจับต้องมันหยุด แล้วถ้าจิตมันปล่อยมันวางขึ้นมา มันจะเกิดต้นธรรมใจ

จิตอยู่ในอำนาจของวิชาทั้งสิ้น แต่ถ้าจิตสงบระงับแล้ว ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาขึ้นมา มันจะเป็นการฝึกหัดปฏิบัติ นี่พระกรรมฐานฯ

บวชเป็นพระ บวชเป็นพระขึ้นมามันก็มีสิทธิเสรีภาพที่จะศึกษาเล่าเรียนวิชาการได้ทั้งสิ้น ศึกษาเล่าเรียนวิชาการแล้วทรงจำธรรมวินัยไว้แล้ว ภาคปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

เพราะในการศึกษานั้นแหละ ในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นแหละ ท่านสอนไว้ในธรรมและวินัยนั้นเลย แล้วเราก็ศึกษาธรรมและวินัยนั้นแหละ แล้ว

ศึกษาเสร็จแล้ว ศึกษาแล้วทำไมไม่ฝึกหัดปฏิบัติ แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติ ปัจจุบันตั้ง สันติภูมิจิต รู้
อะไรบ้าง

ถ้ามันรู้ สิ่งที่เราจะ รู้ตามข้อเท็จจริง ธรรมนั้นมันยังแตกแขนง ธรรมนั้นมันยังเอา
แสดงธรรมๆ เพื่อประโยชน์กับสังคม เพื่อประโยชน์กับโลกได้มหัศจรรย์เลย

แต่ถ้าเราศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วใจ ภาคปริยัติ
ใจ มันเป็นความจำ เดี่ยวหลงเดี่ยวลืม เดี่ยวจิตเดี่ยวชืด ตัวเองพูด พูดแล้วก็ผิดๆ พลาดๆ ไป
อย่างนั้นนะ มันไม่ตรงความจริงหรอก

แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงเพราะธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ธรรมและ
วินัยเป็นภาคทฤษฎี เวลาปฏิบัติขึ้นมา สมาธิคือสมาธิอย่างนี้ไง เกิดปัญญา ปัญญานี้ไง

ปัญญาในอะไร ปัญญาในสติปัฏฐาน ๔

ประพจน์ปฏิบัติแนวทางสติปัฏฐาน ๔ แนวทางสติปัฏฐาน ๔ แล้วสติปัฏฐาน ๔
อย่างไร เห็นกายเห็นอย่างไร

ขนาดเห็นกายอย่างเดียวนะ เห็นกายอย่างเดียวนั้นยังแตกแขนงไปมากมาย
มหาศาล มันมากมายมหาศาลเพราะอะไร

มันมากมายมหาศาลเพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ อำนาจวาสนาบารมีของ
คนไม่เหมือนกัน การรู้การเห็นของคนมันก็แตกต่างกัน ถ้าแตกต่างกัน แตกต่างกันแต่มัน
ต้องมีสัมมาสมาธิ ถ้ามีสัมมาสมาธิขึ้นมานะ มันจะมีต้นธรรม ต้นธรรม ถ้ามันรู้มันเห็นของ
มัน มันเห็นโดยวิปัสสนาญาณ จักขุญาณ จักขุญาณ

ก็จิตตภาวนา เติณจกรรม นั่งสมาธิภาวนา ธาตุ ๔ ร่างกายของเราสมบุกสมบัน
ขนาดไหนก็เพื่อจิตสงบ เวลาทำสมาธิๆ นะ ถ้าจิตสงบนะ โอ้โฮ! มันมีความสุขมาก
ความสุขในหัวใจนี้มหัศจรรย์นัก

ถ้ามันความสุขในหัวใจนี้มหัศจรรย์นัก จะนั่งสมาธิอย่างไรก็ได้ จะเดินจงกรม
พระโสณะ พระโสณะเดินจนฝ่าเท้าแตก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปตรวจวัดใจ “ที่นี่เป็นที่เชือดโคของใคร” อุทานขนาดนั้นนะ

เพราะจิตมันเป็นสัมมาสมาธิ จิตมันไม่รับรู้อะไรเลย มันเป็นของมันได้ขนาดนั้นนะ

ถ้าทำสมาธิๆ แล้วสมาธิมาจากไหนละ

มาจากอำนาจาสนาที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา ถ้าเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เห็นไหม

ธรรมและวินัยศึกษามาแล้ว ศึกษามา ถ้ากิเลสมันตันพิษ มันจริง ไม่จริง ไซ้ ไซ้ ไซ้ มันควรจะเป็น มันโลเล มันสงสัยไปหมดละ สงสัยเพราะตันพิษ กิเลสตันพิษมันก็เกิดจากใจของตน ความรู้สึกนึกคิดใจ

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนหัวใจของเราไม่ได้เลย”

แต่นี้มันไหลออกมา มันไหลออกมาจากจิตทั้งนั้นนะ

จิต ธรรมชาติของมันใจ ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดเกิดจากจิต แล้วเวลามันคิดออกไป มันไหลออกไปโดยธรรมชาติของมัน โดยธรรมชาติของมันนะ ฉะนั้น เวลาที่สัทธาคจริต เวลาทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการ พุทโธๆ นี่คำบริกรรม สิ่งทีคำบริกรรมก็นี้ใจ ก็ ความคิดไม่ใช่จิต แต่จิตมันเสวยอารมณ์ จิตมันเสวยความคิด ถ้าจิตเสวยความคิด ถ้าเราพุทโธๆ เราพุทโธๆ เราก็ไม่ให้มันส่งออกไปไง เราอยู่กับพุทโธ

เวลาพุทโธที่คนฝึกหัดปฏิบัติใหม่ กิเลสมันเป็นตันพิษ ผลของมันเป็นพิษ เวลาพุทโธๆ มันเครียด มันทุกข์ มันทุกข์มันยาก มันพุทโธไม่ได้ มันจืดมันชืด ทำอะไรไม่เจริญงอกงาม แล้วมันเหตุปัจจัยมันไม่เพียงพอ มันทำแล้วก็ล้มลุกคลุกคลาน มันไม่เป็นสมาธิสักที แล้วจะเป็นสมาธิอย่างไร แล้วสมาธิทำไปทำไม ก็ใช้ปัญญาไปเลย เห็นไหม

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา

ถ้ากิเลสตันตันพิษ มันก็เป็นผลไม้พิษ “ใช้ปัญญาไปเลย” แล้วกิเลสมันก็สอดมันก็แทรก กิเลสมันก็พลิกมันก็แปลง มันสร้างภาพได้ทั้งนั้นนะ มันจะแว้งว้าง มันจะพิสดารขนาดไหน

เพราะก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ ฤาษีชีไพรเขาทำของเขาไปภาพเทวิละลือกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ ด้วยอภิญญา ด้วยอภิญญาการเหาะเหินเดินฟ้า มีฤทธิ์มีเดช ใช้น้ำมันของชั่วคราวๆ ทุ้งนั้นนะ มันทำได้เป็นครั้งเป็นคราว ถ้ามันยังมีกิเลสต้นหาความทะยานอยากอยู่ แล้วการมีฤทธิ์มีเดชช่วยแปดพันเก้า น้ำมันเป็นเรื่องโลกๆ เป็นเรื่องข้อเท็จจริงที่โลกเขามีของเขาอยู่ แต่มันไม่ใช่มรรค คำว่า “ไม่ใช่มรรค” คือมันไม่ใช่ทำความสงบของใจ

ใจสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา วิปัสสนา เพราะกิเลสมันยึดมันถือ กิเลสมันจับมันจองมันจับมันจอง มันยึดมันถือมันอยู่ในหัวใจของตน

แล้วเวลากิเลสตันตันพิษ เวลามันก้าวเดินไป เห็นใหม่ แต่เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป เราก็คิดโดยธรรมะไป เราก็คิดโดยธรรมแต่กิเลสตันตันพิษ ผลของมันเป็นพิษ มันทำว่าศึกษาธรรมะ ปฏิบัติธรรมนั้นแหละ แต่มันไม่สมบูรณ์แบบ มันเอียงๆ มันหกกว่าจะนำทางตามแต่กิเลสมันพลิกไป แต่มันคิดว่าเป็นธรรมะไป นี่กิเลสบังเอ

ทำอย่างนั้น ทำอย่างนั้นไป มันก็ทำอย่างนั้น แล้วทำอย่างนั้นไปมีรสมีชาติใหม่ มี มีรสมีชาติเพราะอะไร สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี คิดดีคิดชั่ว คิดดีมีความสุขความสงบของมัน คิดชั่ว ใ้อโฮ! ร่างกายเราร้อนไปหมดเลย มีรสใหม่ มี

รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง

ถ้ามันเป็นต้นธรรม มันไม่มีอะไรมีความสุขเท่ากับสัมมาสมาธิหรือ จิตมันสงบ แล้วมันมหัศจรรย์ของมันจนติดสมาธิได้ว่าเป็นนิพพานก็แล้วกันแหละ

แต่ความจริง แม้แต่ต้นธรรมๆ ต้นธรรมถ้ามันกิเลสมันเป็นต้นตันพิษ มันก็เจือมาเป็นแบบกิเลสตันตันพิษ แล้วผลเป็นพิษนั้นแหละ แต่ถ้าเป็นต้นธรรม ต้นธรรมเพราะจิตมันสงบ แล้วมันยกขึ้นสู่วิปัสสนา

ถ้ามันวิปัสสนาในความรู้ความเห็นอย่างใด

ถ้ามันเป็นปัญญาโลกียะ ปัญญาโลก มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ เป็นปัญญาของสามัญญสำนึกของมนุษย์ แต่ถ้ามันสงบระงับเข้ามาบ้าง มันจะเป็นต้นธรรม แล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ มันจะเป็นสัจจะเป็นความจริงของมัน ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงของมัน นี่ปัจจุัตถัง สันทิฏฐิโก รสของธรรมชนะถึงรสทั้งปวง

เพราะในการประพฤติปฏิบัติเริ่มต้น ทุกคน เราเกิดมาเป็นปุถุชนคนหนา ถ้าเป็นปุถุชนคนหนามันล้มลุกคลุกคลานมาตั้งแต่ต้นอยู่แล้ว ตั้งแต่ต้นอยู่แล้วเพราะอะไร เพราะโลกกับธรรม ถ้าเรื่องโลกๆ โลกๆ เราเห็นมา เราทำของเรา เราเข้าใจได้เรื่องโลกๆ ถ้าเข้าใจเรื่องโลกๆ มันเป็นสิทธิเสรีภาพ

แต่ถ้ามาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระแล้วเรามีศีล เรามีศีล สมาธิยังไม่ได้มี ถ้าสมาธิมันจะเกิดขึ้น แล้วเริ่มต้นในการประพฤติปฏิบัติ แล้วสมาธิเป็นอย่างไรละ แล้วสมาธิมันเกิดที่ไหนละ

ที่นี้เวลาฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้น กิเลสต้นพิษ จะทำอย่างใดก็แล้วแต่ มันพลิกมันแพลง มันซบมันซ้อน กิเลส กิเลสมันพลิกมันแพลงอยู่อย่างนั้นนะ

เราก็พยายามของเรานี้ละ ความพยายามของตน มีสติสัมปชัญญะ สตินี้มันจะกลั่น มันจะกรองของมันไง ล้มลุกคลุกคลาน อย่างน้อยเริ่มต้นใหม่ เริ่มต้นใหม่ ทำของเรา เริ่มต้นใหม่ เริ่มต้นใหม่ จนกว่ามันจะดีขึ้นของมัน เห็นไหม

แล้วด้วยอำนาจวาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไว้ ถ้าผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามสัมมาทิฏฐิความถูกต้องชอบธรรม ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ถ้า ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราพยายามทำของเราไป

ถ้าทำความสงบของใจได้ ให้มันเป็นต้นธรรม ถ้าเป็นต้นธรรมแล้ว ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ คำว่า “ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้” เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ ใจ

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับเป็นธรรมดา”

เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะไ้ เวลาจิตใจของคน นี่ต้นธรรมมันเกิด เวลาต้นธรรมมันเกิดขึ้นมาแล้ว ใช้สติใช้ปัญญาของตนไ้

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญาๆ แต่ต้องเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิดจากจิตตภาวนา

ถ้าปัญญาเกิดจากจิตตภาวนา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ก็รื้อใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นถ้ามันฝึกหัดปฏิบัติแล้วมันขึ้นมาเป็นตามข้อเท็จจริงนั้น ใจดวงนั้นนะ ปัจเจกตัง สันทิฏฐิโก รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวงไ้

สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงขาด

“อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

เห็นไหม ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาไ้ ข้อเท็จจริงเพราะรู้อะไร สักกายทิฏฐิ วิจิกิฉา สิลัพพตปราชส

ความเห็นผิด ความเห็นผิดใครเห็นผิด

ความเห็นผิดก็จิตได้สำนึกมันเห็นผิด มันยึดมันมั่นของมัน

เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในภาคทฤษฎี เราศึกษาเราก็เข้าใจได้ “คนเราเกิดมามีกายกับใจ มันเป็นสมมุติ ถึงเวลาแล้วชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด มันไม่ใช่ของเรา” นี่มันปากเปียกปากแฉะไ้

แต่ถ้าเป็นต้นธรรมโดยภาวนามยปัญญา จิตตภาวนา เวลามันเห็นตามข้อเท็จจริงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นมันมีต้นธรรม สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วใช้ภาวนามยปัญญา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ขณะ นิโรธ ดับทุกข์ นี่เวลาต้นธรรมมันเกิดขึ้นไ้ สักกายทิฏฐิ วิจิกิฉา สิลัพพตปราชสไ้ ความเห็นผิดจากจิตได้สำนึกไ้ มันสะท้อนเลื้อนลั่นกลางหัวใจดวงนั้น ถ้ามันสะท้อนเลื้อนลั่นกลางหัวใจดวงนั้น มันเป็นหนึ่งในสี่ของใจดวงนั้น นี่อีก ๗ ชาติ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ ไ้ไ้ อวิชชา สิ่งที่เป็นพญามารไ้ อาสวกขย ญาณทำลายอวิชชาไ้ นั่นนะธรรมธาตุ ถ้าธรรมธาตุมันเป็นสัจจะเป็นข้อเท็จจริง แต่ผู้

ฝึกหัดปฏิบัติ เห็นไหม อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ! เทศนาว่าการจนปัญญาจักคีย์
ทั้งหมดเป็นพระโสดาบัน เวลาเทศน์อนัตตลักษณะสูตร เป็นพระอรหันต์ ๕ องค์ ยสะอีก เป็น
๖๐ เวลาพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ นี่ธรรมชาติเลย เป็นธาตุธรรมเลย กิเลส
ตันพิษ ธรรมตันธรรม จบ กิริยาทั้งนั้น ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง

มันจบตรงไหน

จบตรงที่ว่า ฝึกหัดปฏิบัติของตนขึ้นไป ถ้าฝึกหัดของตนขึ้นไปนะ สิ่งที่ว่าทำความ
สงบของใจเข้ามาๆ ให้เป็นต้นธรรมไป เป็นต้นธรรมให้มันต่อสู้กับตันพิษๆ

ตันพิษ กิเลสตันพิษ มันตามไปตลอดไป เวลาฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าจิตสงบระงับแล้ว ถ้า
เป็นต้นธรรมไป ถ้ามันนุ่มไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เวลา
กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง อ่อนลงโดยต้นธรรม อ่อนลงโดยดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ
ความชอบธรรมเวลาฝึกหัดปฏิบัติ เห็นไหม

สิ่งที่ล้มลุกคลุกคลานๆ กิเลสเป็นพิษมันพลิกมันแพลง เพราะกิเลสกับธรรม กองทัพ
กิเลสกับกองทัพธรรม

ทำไมครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ ทำไมท่านพูดขนาดนั้นล่ะ

สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งกิเลส กิเลส กิเลสในหัวใจของตน ธรรม ต้นธรรมที่เรา
ฝึกหัดปฏิบัติ

ธรรมมาจากไหน

ธรรมมาจากสติ ฝึกหัดให้เป็นสมาธิ แล้วภาวนามยปัญญาคือธรรมจักร จักรมัน
เคลื่อน นี่ธรรมเกิดจากการฝึกฝนค้นคว้า ธรรมเกิดจากการกระทำของเรา เวลามันหมุน
หมุนตัวๆ มันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลามันขาด กามราคะ ปฏิฆะอ่อน
ลง กายกับจิตนี้แยกกันโดยสัจจะความจริง โลกนี้ราบหมด มันมหัศจรรย์ในหัวใจของตน
มหาศาล

แล้วมันมีคุณค่าตรงไหน

มันมีคุณค่า ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็นสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรม ไม่ติด ไม่ขัด ไม่หลง เพราะมันหลง มันติด มันขัด เพราะกิเลสตันพิษ มันพิษ มันพันพิษ มันพลิกมันแพลง มันติดขัดไปหมดละ

แล้วเวลาฝึกหัดปฏิบัติ ศีล สมาธิ ปัญญา เราทำขึ้นมา เราฝึกหัดปฏิบัติจิตของเรา มันมีสติ มันมีมหาสติ มันมีปัญญา มันมีมหาปัญญา มันมีสัจจะความจริงในใจของตน

ใจดวงใดไม่มีมรรค ใจดวงนั้นไม่มีผล

ใจดวงใดที่มีสติมีปัญญาที่มันหมุนไปโดยกิเลสตันพิษ มันมีพิษเจือจางมาตลอด

ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ท่านว่าไง “สมุทัยมันเจือปนมา สมุทัยมันเจือปนมา”

สมุทัยก็คือตันพิษนี้แหละ สมุทัยคือต้นหาความทะยานอยาก เราคิดสิ่งใด เราทำสิ่งใด กิเลสอยู่ที่ฐิติจิต เวลามันคายพิษออกมา มันมีส่วนปลอมปนเข้ามา เวลามีส่วนปลอมปนเข้ามา โดยสติปัญญาของเราไม่เท่าทันมัน เวลาไม่เท่าทันมัน ล้มลุกคลุกคลาน ทั้งนั้นนะ

ถ้าจะเอาความจริง เอาความจริงของเรา วางให้หมด แล้วพยายามหายใจเข้าลึกๆ หายใจออกลึกๆ ทำความสงบของใจให้ได้ ใช้ปัญญาก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิเพื่อความสงบระงับ แล้วเริ่มต้นฝึกหัดใช้ปัญญาเข้าไปเผชิญกับกิเลส เห็นไหม

เวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติมา เวลาท่านพูด สงครามธาตุ สงครามขันธ สงครามระหว่างกองทัпкиเลสกับกองทัพธรรมเข้าเผชิญหน้าท่ามกลางสมถกรรมฐาน คือหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้น งานอย่างนี้เป็นงานยิ่งใหญ่มาก ยิ่งใหญ่มากท่ามกลางการนั่งสมาธิ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา แล้วมันประหัดประหารกันโดยสติโดยปัญญาของเรา คอยควบคุมดูแล

เดี๋ยวกิเลสมันมีกำลังของมัน มันก็รุกรานขึ้นมา ต้นธรรมๆ หายหมดเลย จิตเสื่อมๆ ใจ เราก็อ่อนๆ ขึ้นมา ฟื้นฟู พระกรรมฐานภาคปฏิบัติฯ ภาคปฏิบัติ สิ่งที่จะฟื้นฟูขึ้นมาได้ โดยการเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ด้วยความสัมมาทิฐิ ด้วยความถูกต้องชอบธรรม

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา มันมีผิด มีล้มเหลว มีความผิดพลาดมากมายมหาศาล เวลาพูดถึงความเหลวไหล พูดถึงความล้มลุกคลุกคลาน มันพูดไม่จบไม่สิ้นนะ

มันเหมือนเราชาวพุทธนี่ พูดเรื่องทุกข์ๆ ให้คุยกันเรื่องทุกข์คุยกันได้ทั้งวันเลยนะ แล้วคุยกันเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา อืม! มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ หรือ มันเป็นไปได้หรือไม่ได้

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัตินะ ล้มลุกคลุกคลานมาทั้งนั้นแหละ ล้มลุกคลุกคลานด้วยความตั้งใจ ล้มลุกคลุกคลานเพราะขาดสติ ล้มลุกคลุกคลานเพราะสมาธิมันเสื่อมไป ล้มลุกคลุกคลานเพราะเวลาใช้ปัญญาๆ ไปแล้วมันจะเป็นสัญญา

ปัญญาๆ ถ้าเริ่มโดยสัมมาสมาธิ โดยความถูกต้องชอบธรรม มันแวววาวของมันนะ กองทัพกิเลสกับกองทัพธรรมเข้าประหัดประหารกัน กองทัพธรรมของเรามีกำลังมากกว่า กองทัพกิเลสถอยกรูดๆ คือมันแอบมันซ่อน เวลามันถอย มันไม่ได้ถอยยอมแพ้หรอก

เพราะกิเลสเป็นนามธรรม กิเลส ฐิติจิต อวิชชาอยู่ที่ฐิติจิต มันไม่ปล่อยสถานที่มันยึดครองแน่นอน แล้วจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าโลกนี้ราบหมด มันก็ยังอยู่ในกามราคะ

ทำความสงบของใจเข้ามา ตันธรรมๆ ทำความสงบของใจเข้ามา กองทัพธรรมๆ ต้องให้มันยิ่งใหญ่ขึ้นมา กองทัพธรรมๆ โดยกรรมฐาน โดยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เรา กองทัพธรรมๆ เพื่อสังคมชาวพุทธ เพื่อโลก เพื่อศรัทธา เพื่อประเพณีวัฒนธรรมในพระพุทธศาสนา

พระกรรมฐานๆ ที่ฝึกหัดปฏิบัติ กองทัพธรรม กองทัพของเรา กองทัพศีล กองทัพสมาธิ กองทัพปัญญาที่เราฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา มันเป็นตันธรรมๆ แล้วถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา มันมีความสุขความสงบของมัน ถ้ามีความสุขความสงบของมัน

ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ

ทุกข์ เวลามันทุกข์ มันทุกข์เจียนตาย เวลาจิตมันสงบ มันมีความสุข แล้วส่วนใหญ่ถ้าไม่มีอำนาจวาสนาจะติดสุขๆ นี่

ถ้าติดสุขแล้ว ติดสุข สุขมันมาจากไหนละ สมาธิมาจากไหน

สมาธิเกิดจากคำบริกรรม สมาธิเกิดจากปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันปล่อยวางเข้ามา แล้วติดในสมาธินั้นไง ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิมันมีกำลังแล้ว มีกำลัง เราขุดคุ้ย เราค้นคว้า เราพยายามแสวงหาสิ แสวงหาความคิด ทุกข์เพราะความคิด แล้วสมาธิจับความคิดได้ไหม ถ้ามันจับความคิดได้ จิตเห็นอาการของจิตไหม

จิตนี้ผู้รู้ อาการๆ ชาติรู้ สิ่งต่างๆ มันมีของมันโดยธรรมชาติของมัน

แล้วถ้าเป็นจิตวิทยาทางโลก เขาว่าเป็นอารมณ์ เป็นความคิด เป็นร้อยแปดพันเก้า นั่นก็เป็นทางวิชาการ

แต่ถ้าจิตมันเห็นละ เออ! จิตเห็น คือเราเห็น แล้วพูดให้ใครฟังอย่างไรละ

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์ ถ้าจะเป็นครูบาอาจารย์ ท่านผ่านมาหมดแล้ว ชั้นธอย่างหยาบ ชั้นธอย่างกลาง ชั้นธอย่างละเอียด ใจความคิดๆ ความคิดอย่างหยาบๆ ความคิดอย่างกลาง ความคิดอย่างละเอียด แล้วความคิดแต่ละขั้นแต่ละตอน กิเลสที่มันยึดครอง มันยึดครองอยู่ ครอบครองของมารไง ถ้าครอบครองของมารนะ สิ่งที่สำคัญทฤษฎี วิจิทิจา สลัปปตปราคาส ไฉนเรื่องเล็กน้อยมาก เรื่องปลายเหตุของพญามารมันเลย แต่เรื่องยิ่งใหญ่ของผู้ที่ปฏิบัติใหม่

เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก การปฏิบัติยากอยู่สองคราว คราวหนึ่งคราวเริ่มต้นนี้ใจคราวเริ่มต้นที่จะเป็นธรรมขึ้นมา

เป็นธรรมขึ้นมาเพราะต้องมีศีล มีสมาธิ มีมรรค ๘ ขึ้นมา มรรค ๘ ขึ้นมา ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ แล้วใช้สติปัญญาแยกแยะของมันไป สิ่งที่ยกแยกแล้วแยกแยะอีก ตทั้งหมดนั่นคือขณะชั่วครั้งชั่วคราว ขณะชั่วคราวไป ถ้าถึงที่สุด สมุจเฉทปหาน เวลามันขาดตั้งแขนขาดไป ตั้งแขนขาด สักกายทิฏฐิ วิจิทิจา สลัปปตปราคาส มันชัดเจน มันชัดมันเจน มันมหัศจรรย์ มันเป็นข้อเท็จจริง ถ้าเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เห็นใหม่ ปัจจัยตั้ง สันทิฏฐิโก อีก ๗ ชาติ

มันเกี่ยวกับจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ กิเลสเป็นธรรมชาติ แล้วเราฝึกหัดจิตตภาวนา เห็นข้อเท็จจริง เห็นสัจธรรม ด้วยความเป็นธรรม

เพราะความเป็นธรรม ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ มันเป็นอริยสัจ มันเป็นสัจจะเป็นความจริงในพระพุทศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภว่าสัตว์ชนสัตว์ก็หรือหัวใจของสัตว์โลกนี้ใจ ถ้าหรือหัวใจของสัตว์โลก สัตว์โลกที่มีศรัทธา สัตว์โลกที่มีความเชื่อ สัตว์โลกที่มีพุทธะ

พุทธะคือจิตเดิมแท้

ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต

ทำความเข้าใจกันได้คือพุทธะ พุทธะแต่ยังไม่ฝึกหัดต้นธรรมของเรามา พุทธะ จิตเดิมแท้ใจ จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส ตัวผ่องใส นั่นคือตัวอริยสัจ ตัวผ่องใส นั่นนะตัวสำคัญ

แล้วมันผ่องใสที่ไหนล่ะ

มันผ่องใส มันปล่อยวางจนมันผ่องใสใจ อธิปนาสมาธิใจ

ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อธิปนาสมาธิ สมาธิก็เป็นสมาธิ สมาธิแก้กิเลสได้หรือ เปล่า ถ้าไม่มีสมาธินะ โลกียะหมด แล้วขนาดว่ามีสมาธิแล้วยังหลงไหลไป มันก็โลกียะ ทั้งสิ้น

จะเป็นโลกุตตระต่อเมื่อจิตสงบแล้วเห็นสติปัฏฐาน ๔ เพราะโลกุตตระ ถ้าปัญญา มันหมุนไปแล้วมันจะเป็นภาวนามยปัญญา ถ้าเป็นภาวนามยปัญญา เป็นมรรค ๘ มรรค มันเคลื่อนไหว ถ้ามรรคมันเคลื่อนไหว มันเป็นภาวนามยปัญญา มันถึงจะเป็นโลกุตตระ โลกุตตระเพราะมันเป็นต้นธรรม มันไม่ใช่กิเลสเป็นต้นพิษ

ถ้าเป็นต้นธรรมๆ เราก็ฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมาจนมันมีความชำนาญของเรา ขึ้นมา แล้วฝึกหัดปฏิบัติของแต่ละจิตแต่ละดวงมันทุกข์มันยากขนาดไหน

นี่ไง บวชพระๆ สมมุติสงฆ์ๆ เวลาถ้ามันฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันจะเป็นอริยสงฆ์ มัน เป็นสงฆ์ในพระพุทศาสนา เห็นสมณะจะเป็นมงคลชีวิต มงคลชีวิตนี้ไง สงฆ์ที่ ๑ สงฆ์ที่ ๒ สงฆ์ที่ ๓ สงฆ์ที่ ๔ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ถ้ามันเป็นสงฆ์โดยข้อเท็จจริง มันมหัศจรรย์ ในใจดวงนั้น แล้วพูดให้ใครฟังไม่ได้หรอก มันไม่มีใครรู้หรอก

ผู้รู้กับผู้รู้ด้วยกันมันมหัศจรรย์เหมือนกัน แล้วมันรู้ได้ว่าใครมันจะทำได้ อย่างนั้น ผู้ที่ทำได้ ผู้ที่ทำได้มันถึงเป็นความจริงในหัวใจของตน

ถ้าฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามันยิ่งกิเลสต้นพิษๆ มันยิ่งละเอียด มันยิ่งรุนแรง มันถึงเป็นสติ และมหาสติ สติเริ่มต้นขึ้นมาก็ควบคุมดูแลของตัวเองได้ แต่ถ้าต้นพิษมันยิ่งเข้มยิ่งขึ้นขึ้นนะ มันต้องเป็นมหาสติ เพราะมหาสติมันถึงเท่าความคิดอันนั้น

ถ้ามันเท่าความคิดอันนั้น ชั้นอย่างกลาง ชั้นอย่างหายาบ ชั้นอย่างละเอียด

ถ้าชั้นอย่างละเอียดขึ้นมาแล้ว ถ้ามีสติปัญญา เป็นมหาสติ มหาปัญญาแล้ว พิจารณาของมัน จับตัวของมัน เท่าทันความคิดของตน ถ้าเท่าทันความคิดของตน ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันเป็นสมาธิที่กำลังของมันแล้วไง ถ้ามีกำลังแล้ว ถ้าโน้มไปเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง มันเห็นกามราคะ มันเห็นอสุภะ

เพราะมันเป็นมหาสติ มหาปัญญา ถ้ามันพิจารณาของมันไป มันแยกมันแยะของมันมากน้อยขนาดไหน ถ้ามันแยกแยะมากน้อยขนาดไหนด้วยปัจจุบันในปัจจุบันธรรมอันนั้น

อดีตอนาคตแก้กิเลสไม่ได้ แล้วเวลาคิดมันชอบคิดอดีตอนาคตนั้นแหละ ปัจจุบันต้องใช้กำลัง อดีตอนาคตมันไปเกี่ยวมาสบายเลย แล้วรุนแรงมากๆ ถ้าเป็นชั้นอย่างละเอียด รุนแรง รุนแรงสุดๆ แล้วจะมีवासนามากน้อยขนาดไหน

กามราคะๆ เพราะกามราคะ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ลูกสาวพญามารเป็นแม่ทัพใหญ่ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเพราะสิ่งนี้ทั้งนั้น สิ่งนี้เป็นที่เหยียบย่ำและทำลาย เยี่ยมไปในหัวใจของตน กามฉันทะเยี่ยมไปทั้งนั้น แล้วถ้าเท่าทันละ เท่าทันมหาสติ มหาปัญญา

พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ มันปล่อย เวลามันขาด เวลามันขาดมันสะท้อนของมัน เวลามันขาด เห็นใหม่ ขณะ มันสะท้อนทั้งนั้น แล้วมันยังมีเศษมีส่วน มีพิจารณา เพราะอนาคามี ๕ ชั้น พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เห็นใหม่

กิเลสตันพิษ มันให้ผลเป็นพิษ เป็นพิษคือความทุกข์ความยาก นั่นกิเลส ถ้าเป็นต้นธรรมๆ ความสุขๆๆ มีความสุขไปทั้งนั้น มีความสุขความสงบ แล้วความสุขนั้นมันเป็นสัมมาสมาธิ

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา เวลาฝึกหัดปฏิบัติมันเป็น สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา เป็นขั้นๆ ขึ้นไป แล้วถ้า สพฺเพ เป็น อนตฺตา อยู่แล้ว มันก็เห็นการเจริญแล้วเสื่อมๆ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันจะไม่ได้รู้อย่างไรว่าอะไรเป็นอัตตา อะไรเป็นอนัตตา

อัตตาๆ อัตตาก็ตัวตน อัตตาที่มันเป็นต้นไม้พิษ มันคายพิษอยู่เนี่ย มันทุกข์มันยากขนาดไหน เวลาฝึกหัดปฏิบัติเนี่ย มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน มันทุกข์ยากเพราะหัวใจมันร้อนเริง

มันทุกข์ยากเพราะว่าอะไร

กองทัพกิเลสกับกองทัพธรรม มันกำลังต่อสู้กันในสมณธรรมฐาน คือภวาสวะ คือภาพคือจิตของตน มันมหัศจรรย์ มันสะเทือนเลื่อนลั่นนะ มันสะเทือนเลื่อนลั่นถึงเทวดา อินทร์พรหม

ถ้าใครมีวาสนา ผู้ที่คุ้มครองดูแล เพราะเทวดาเขารู้ สิ่งที่ดีที่เขารู้เขาเห็นของเขา สิ่งที่เขาู้เขาเห็นของเขาเพราะมันเป็นสิ่งที่หาได้ยาก มนุษย์คนไหนจะทวนกระแสกลับเข้าไปสู่ในใจของตน มนุษย์มีแต่ส่งออก แล้วรับรู้แต่เรื่องภายนอก เรื่องในจิตของตนไม่รู้

แล้วสิ่งที่รู้ จิตที่มหัศจรรย์ ๗ ขาติ ๓ ขาติ แล้วนี่กำลังพิจารณาในอสุภะๆ เวลาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เวลามันขาด กามราคะไม่ไปแล้ว กามภพไม่มี พรหมอย่างเดียว

แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติถึง เห็นไหม สิ่งที่ถูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วเจ้าวัฏจักรละ เรือนยอดของเรือน ๓ หลังมันอยู่ไหน แล้วจะเข้าไปหาอย่างไร ระหว่างตันพิษกับต้นธรรม แล้วตัวกลางละ

ตัวกลางมันมีปัญามารอยู่นั่น

แล้วธรรมละ ธรรมมาจากไหน

ธรรมมาจากจิตดวงนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปวารณารื้อสัตว์ชนสัตว์ จิตดวงนั้นจะต้องมีสติมีปัญญา มีสติมีปัญญาเป็นปัญญาญาณ มหัศจรรย์ของมนขนาดไหน

เวลามหัศจรรย์ขนาดไหน จนเข้าไปสู่เห็นจิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้ๆ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไ้ พญามารๆ อยู่ทีนั้นไ้ พญามารอยู่ทีนั้นเพราะนี่บ้านมัน สู้ติจิตที่อยู่ของอวิชา

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านมีสติมีปัญญา การฝึกหัดปฏิบัติที่จะเข้าไปสู่จิตถึงจุดตรงนั้น จุดของจิตของตัวเองนะ จิตถาวรานาๆ ไ้

คนเราเกิดมามีกายกับใจ ไ้ เวลากายกับใจ ธาตุ ๔ และ ฌันท์ ๕ ฌันท์ ๕ ต่อเมื่อมีสติมีปัญญา เห็นอารมณ์แล้วจับอารมณ์ได้ มันถึงแก้ปัญหานั้นได้

ปุณฺชนไม่เห็นหอรก ไ้รู้จัก รู้แต่อารมณ์ความรู้สึก รู้แต่ความคิด รู้แต่ความทุกข์ รู้แต่กองทัพของมาร กองทัพกิเลสเหี้ยมบ่่าทำลายใจของตน ยังยืมแยมแจ่มใส ยังไ้รู้ตัวนะนะ ภาวนาออกนอกลู่่นอกทางก็ยังไม่รู้ตัวนะนะ

แต่เวลาเข้าทาง ต้นธรรมมันเกิด มันมหัศจรรย์ มันเป็นไป ขนาดเป็นไปขนาดไหน ต้องมีครูมีอาจารย์นะ ถ้าไ้มีครูบาอาจารย์ ล้มลุกคลุกคลานอยู่นั้นนะ ล้มลุกคลุกคลาน

อย่า ไ้วางใจกิเลสในหัวใจของตนไ้ได้ ความมั่งง่าย ความเห็นผิด ความต้องการ ความคิดว่าเป็นไป ร้อยแปด ถ้ามีอำนาจวาสนาไม่พืง เอาความจริงของเรา ความจริงของเรา

แล้วมีอำนาจวาสนานะ เวลาเมื่กำลังแล้วมันน้อมไป เวลานั้นน้อมไป เห็นไหม จิต สิ่งทีว่าฌันท์อย่างหยาบ ฌันท์อย่างกลาง ฌันท์อย่างละเอียด เวลาพิจารณาของมันไปถึงที่สุด แล้วบุคคลคูที่ ๓ เวลาคูที่ ๔ ขึ้นมา มันจะเข้าไปสู่จิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้ทีมันพิจารณาของมันไป ถ้าเป็นปัญญาญาณของเขา อธิปปัจจยตาไ้

ถ้ามันถึงที่สุดแล้ว เวลาทำลายเรือนยอด เรือนยอดของเรือน ๓ หลัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้หักลงแล้ว หักลงด้วยมรรค ๘ ด้วยปัญญาญาณ

เวลาพิจารณาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เห็นไหม ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าเป็นต้นธรรมนะ ต้นธรรมๆ ที่ว่าหลวงปู่ขาวๆ

หลวงปู่ขาวนะ ท่านเป็นต้นธรรม ท่านพิจารณาของท่าน

จิตนี้ สิ่งที่ว่าจิตเดิมแท้เปรียบเหมือนต้นข้าว ต้นข้าวเวลามันข้าวออกรวงเป็นเม็ด ข้าว เม็ดข้าวได้หุงได้หาแล้ว นี่ต้นธรรม วิมุตติสุข

แล้วในสมัยพุทธกาลนะ ญาติข้างพ่อ ญาติข้างแม่ เขาแย่งน้ำทำนา ยกทัพมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปห้ามครั้งที่ ๑

“ชีวิตกับน้ำ สิ่งใดมีคุณค่ากว่า”

“ชีวิตมีคุณค่ากว่า”

ก็แยกกันไป

รอบที่ ๒ ยกทัพมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ก็แยกกันไป ครั้งที่ ๓ กลับมารบกันแหลกลาญเลย

นี่ไง กิเลสตันพิษ เวลามันให้ผลนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศนาว่าการโปรดสัตว์ เอาธรรมยิ่งใหญ่กว่ากิเลสตันพิษ คายเป็นพิษ แยกออกรอบที่ ๑ รอบที่ ๒ รอบที่ ๓ แหลกลาญ

ถ้าเป็นต้นข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจ สิ่งที่เป็นพืชเศรษฐกิจเป็นเรื่องของโลก ถ้าเรื่องของโลก ข้าว สิ่งที่เป็นพืชเศรษฐกิจ ข้าวส่งออกให้คนมีอาชีพทำนา เพื่อเป็นอาหาร เพื่อความมั่นคงในชีวิต เพื่อได้อาหารเพื่อบำรุงร่างกาย มีความสุขความสงบ เพราะได้ผลจากทานอาหารนั้น ได้ผลจากสิ่งนั้นเป็นเศรษฐกิจ ขายแล้วได้เงินได้ทอง นี่เป็นเรื่องของต้นข้าวในโลก ในสมมุติ ในความเป็นจริงของโลก

ถ้าเป็นต้นพิษ มันให้ผลในทางความทุกข์ความยากในเรื่องกิเลสบีบคั้นหัวใจ

ถ้าเป็นเรื่องโลก เป็นเรื่องเศรษฐกิจ เป็นเรื่องความเป็นอยู่ เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย นี่เป็นปุณฺณคนหนา เรื่องของโลกเขา

ต้นธรรม ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติของท่าน จิตใจของท่านเป็นธรรม เวลาท่านพิจารณาโดยปัญญาญาณของท่าน พิจารณาแล้วมันย้อนกลับเข้าไปในหัวใจของท่าน ไปชำระล้าง

ฐิติจิตเป็นบ้านของอวิชชา ของพญามาร เรือนยอดของเรือน ๓ หลัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้หักลงแล้วด้วยอาสาชวักขยญาณ ทำลายครอบครวัของมาร

ต้นธรรมๆ เวลาเปรียบเทียบ เปรียบเทียบเป็นธรรมๆ เห็นไหม ต้นข้าว มันเป็นพืชเศรษฐกิจ มันเป็นเรื่องที่มนุษย์ได้พึ่งพาอาศัย ทั้งความดำรงชีวิต ทั้งเป็นพืชเศรษฐกิจเพื่อหาดำรงชีวิต เพื่อความสุขในครอบครัวในชาติ

ครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่ท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านขึ้นมา ทำคุณงามความดีของท่านขึ้นมา ถ้ามันเป็นต้นธรรมๆ ต้นธรรมที่เป็นสัจจะเป็นความจริงใจ เป็นสัจจะเป็นความจริงด้วยปัญญาญาณไป พิจารณาแล้ว เห็นไหม

ถ้าข้าวนี้ ถ้าจิตเดิมแท้นี้ ภวสวะนี้ได้จัดการด้วยปัญญาญาณ ด้วยพิจารณาของมันนะ ทำการพลิกคว่ำคว่ำดินไป หักเรือนยอดของเรือน ๓ หลังไป เวลาต้นธรรม เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของหลวงปู่ขาวโง่ วิมุตติสุขๆ ใจ วิมุตติสุขขึ้นมา เห็นไหม

ถ้าเป็นทางโลก มันเป็นเรื่องโลก มันเป็นเรื่องของการดำรงชีวิต มันเป็นเรื่องของปัจจัยเครื่องอาศัย มันเป็นเรื่องชีวิตนี้ต้องมีปัจจัย ๔ เพื่อดำรงชีวิตนี้ ดำรงชีวิตไว้ฝึกหัดปฏิบัติ

ถ้าฝึกหัดปฏิบัติของตนไม่ได้ ถ้าเป็นต้นพิษ กิเลสเป็นต้นพิษ มันก็ทำให้หัวใจเป็นทุกข์เป็นยาก

ถ้าเป็นต้นธรรมๆ มีครูบาอาจารย์ที่สั่งถาม แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริงของเราขึ้นมาไง ถ้าเป็นต้นธรรม เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันทิฏฐิโกใจ

เวลามันทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ขณะ นิโรธ ดับทุกข์ เป็นข้อเท็จจริง จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ

ศีล สมาธิ ปัญญา ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง ศีล สมาธิ ปัญญา ความที่จะเกิดขึ้นเป็นการฝึกหัดปฏิบัติ

จากปุถุชนคนหนา จากจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา แล้วฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา สิ่งที่จะเกิดขึ้นให้เป็นปัจจุบัน สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปัจจุบัน ถ้าเป็นปัจจุบัน ภาวนามยปัญญาเป็นสมบัติของตน

สิ่งที่จินตนาการ สิ่งที่เป็นอุปาทาน คำว่า “อุปาทาน” มันเกิดเองเลยนะ ฝึกคิดบ่อยๆ เข้าจนเป็นอุปาทาน จะปฏิบัติมันปะทุขึ้นมาเลย นี่เป็นอุปาทาน เชื่อได้หรือเชื่อไม่ได้ ต้องแยกแยะ แยกแยะ

สิ่งที่กาลามสูตรๆ ไง ไม่ให้เชื่อ ให้เชื่อผลของการปฏิบัติ ได้ตรวจได้สอบแล้ว ได้แยกได้แยะแล้ว ให้เป็นข้อเท็จจริง ให้เป็นต้นธรรมประจำหัวใจของตน เอวัง